

**No. 42883**

---

**Poland  
and  
Armenia**

**Agreement between the Government of the Republic of Poland and the Government of the Republic of Armenia on cooperation in the field of defence. Warsaw, 6 September 2004**

**Entry into force:** *23 May 2005 by notification, in accordance with article 11*

**Authentic texts:** *Armenian, English and Polish*

**Registration with the Secretariat of the United Nations:** *Poland, 6 July 2006*

---

**Pologne  
et  
Arménie**

**Accord entre le Gouvernement de la République de Pologne et le Gouvernement de la République d'Arménie relatif à la coopération dans le domaine de la défense. Varsovie, 6 septembre 2004**

**Entrée en vigueur :** *23 mai 2005 par notification, conformément à l'article 11*

**Textes authentiques :** *arménien, anglais et polonais*

**Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies :** *Pologne, 6 juillet 2006*

[ ARMENIAN TEXT – TEXTE ARMÉNIEN ]

ՀԱՍՏԱՏԵԱԳԻՐ

ԼԵՀԱՍՏԱՒԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ

ԵՎ

ՀԵՅԱՍՏԱՒԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ

ՄԻԶԵՎ

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՔՆԱԳԱՎԱԾՈՒՄ

ՀԱՍԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՍԱՄԻՆ

Լեհաստանի Հանրապետության Կառավարությունը և Հայաստանի Հանրապետության Կառավարությունը, այսուհետ՝ Կողմեր,

հաշվի առնելով խաղաղության, վատահության և կայունության ամրապնդման, ինչպես նաև Եվրոպայում և ամբողջ աշխարհում պետությունների միջև հարաբերությունների զարգացման անհրաժեշտությունը Միավորված ազգերի կազմակերպության Կանոնադրության, Եվրոպայում անվտանգության և համագործակցության համաժողովի եելսինյան եզրափակիչ ակտի և նոր Եվրոպայի փարիզյան Կանոնադրության ոգով,

առաջնորդվելով 1999թ. հուլիսի 14-ին Վարչավայում ստորագրված «Լեհաստանի Հանրապետության և Հայաստանի Հանրապետության միջև բարեկամական հարաբերությունների և համագործակցության զարգացման մասին» Հաշակագրի նպատակներով և սկզբունքներով,

գիտակցելով, որ պաշտպանության ոլորտում համագործակցությունը հանդիսանում է անվտանգության և կայունության կենսական տարր և հատուկ կարևորություն ունի աշխարհում անվտանգության համակարգի վերաձևավորման ու կատարելագործմանն ուղղված համագործակցության համար,

ցանկանալով ակտիվացնել իրենց լավ և բարեկամական հարաբերությունները և ձգտելով լրացնել ու ամրապնդել համագործակցությունը ընդհանուր հետաքրքրություն ներկայացնող խնդիրների շորջ,

համաձայնացին հետևյալի մասին.

## ՀՈԴՎԱԾ 1

### Համաձայնագրի նպատակը և առարկան

1. Սույն Համաձայնագրով ձևավորվում են Կողմերի միջև պաշտպանության ոլորտում համագործակցությանն առնչվող ընդհանուր դրույթները՝ հիմնված հավասարության, գործընկերության և փոխահավետության սկզբունքների վրա:

2. Սույն Համաձայնագրի շրջանակներում Կողմերի միջև համագործակցությունը կիրականացվի նրանց ազգային օրենսդրությանը. միջազգային իրավունքի համրածանաշ սկզբունքներին ու նորմերին և Լեհաստանի Հանրապետության ու Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պարտավորություններին համապատասխան:

## ՀՈԴՎԱԾ 2

### Սահմանումներ

Սույն Համաձայնագրի նպատակով՝

1. «համագործակցություն» նշանակում է՝ համագործակցություն պաշտպանության քնագավառում:
2. «Զինվորական անձնակազմ» նշանակում է՝ Կողմերի պետությունների զինված ուժերի անձնակազմ:
3. «Քաղաքացիական անձնակազմ» նշանակում է՝ Կողմերի պետությունների զինված ուժերի քաղաքացիական ծառայություն անցնող անձինք:
4. «Ուղարկող կողմ» նշանակում է՝ այն Կողմը, որն իր գինվորական և/կամ քաղաքացիական անձնակազմին ուղարկում է մյուս Կողմի պետության տարածք՝ սույն Համաձայնագրի դրույթներին համապատասխան:
5. «Շնորհող կողմ» նշանակում է՝ այն Կողմը, որն ընդունում է ուղարկող կողմի գինվորական և/կամ քաղաքացիական անձնակազմին՝ սույն Համաձայնագրի դրույթներին համապատասխան:

## ՀՈԴՎԱԾ 3

### Համագործակցության ոլորտները

1. Կողմերի միջև համագործակցությունը կարող է ընդունվել հետևյալ ոլորտները.
  - 1) փորձի փոխանակում՝ Կողմերի պետությունների պաշտպանական պլանավորման ոլորտում.
  - 2) զինված ուժերի գործունեությունը՝ ժողովրդավարական հասարակությունում, ներառյալ զինված ուժերի և պաշտպանական կառույցների ժողովրդավարական վերահսկողությունը, պաշտպանության, անվտանգության և սպառազինությունների վերահսկման ոլորտներում միջազգային պայմանագրերի դրույթների իրականացումը.
  - 3) մասնակցություն՝ «Գործընկերություն հանուն խաղաղության» ծրագրի միջոցառումներին, խաղաղապահ և մարդասիրական օգնության առաքելություններին և միջազգային կազմակերպությունների այլ

գործողություններին՝ կապված խաղաղության աջակցելու և ահարենքության դեմ պայքարի հետ,

- 4) զինված ուժերի կազմավորումը, ռազմական ստորաբաժանումների կառուցվածքը և քիկունքային ապահովումը, անձնակազմի նկատմամբ տարկող քաղաքականությունը և դեկապարումը,
- 5) զինվորական աճանակազմի ռազմական կրթություն և վերապատրաստում, ներառյալ արդիական տեխնիկական օժանդակության կիրառումը կրթության և վերապատրաստման գործընթացում,
- 6) փոխանակված զաղունի տեղեկատվության անվտանգության առնչվող խնդիրներ,
- 7) որոնման և փրկարարական ծառայությունների գործողություններ,
- 8) ռազմական գիտություն և հետազոտություն,
- 9) ռազմական աշխարհագրություն, հիդրոգրաֆիա և օդերևութաբանություն,
- 10) սպառագինության և ռազմական տեխնիկայի ոլորտում նախաձեռնություններ, ներառյալ Կողմերի պետությունների զինված ուժերին արդիական սպառագինությունների և ռազմական տեխնիկայի տրամադրումը, սպառագինության և տեխնիկայի հետազոտությունը և կատարելագործումը. պահպանումը և կապիտալ վերանորոգումը,
- 11) Կողմերի պետությունների զինված ուժերի սպառագինությունների և ռազմական տեխնիկայի արդիականացման տեխնիկական տեսանկյուններ,
- 12) տեղեկատվական համակարգերի, տեղեկատվության և կապի տեխնոլոգիաների կիրառում Կողմերի պետությունների զինված ուժերում,
- 13) ռազմական բժշկություն,
- 14) պաշտպանության ոլորտի իրավական խնդիրներ:

2. Սույն հոդվածի առաջին կետում նշված ոլորտներում համագործակցությանն ու փոխադարձաբար համաձայնեցման այլ ոլորտներին վերաբերող հատուկ հարցերը կկարգավորվեն 9-րդ հոդվածում նշված մարմինների միջև կնքված առանձին համաձայնագրերի և լրացուցիչ արձանագրությունների միջոցով:

## ՀՐԴՎԸ 4

### Համագործակցության ձևերը

1. Կողմերի միջև համագործակցությունը կիրականացվի մասնավորապես հետևյալ ձևերով.

- 1) հանդիպումներ Կողմերի պետությունների պաշտպանության նախարարների, պաշտպանության/զիսավոր շտաբների պետերի, ցամաքային զինված ուժերի, ռազմաօդային ուժերի և հակաօդային պաշտպանության ուժերի պետերի և պաշտպանության նախարարությունների ու զինված ուժերի այլ պաշտոնյամերի միջև,
  - 2) փորձագիտական մակարդակով փորձի փոխանակում,
  - 3) քաղաքական-ռազմական խորհրդակցություններ, համաժողովներ և սեմինարներ,
  - 4) հանդիպումներ պաշտպանության/զիսավոր շտաբների պատվիրակությունների միջև՝ Կողմերի պետությունների զինված ուժերի զարգացման վերաբերյալ տեղեկատվության փոխանակման և համագործակցության պահանջների պարզաբանման նպատակով,
  - 5) ուսումնասիրություններ և գործնական ուսուցում քարձրագույն ռազմական ակադեմիաներում ու ռազմական հետազոտությունների և զարգացման հաստատություններում. տարրեր ուղրություն դասախոսների և վերապատրաստվողների փոխանակում,
  - 6) փորձագիտական խորհրդատվություն և օժանդակություն, մասնակորապես. պատվերների իրականացում, հետազոտություն և զարգացում, սպառագինության և տեխնիկայի կապիտալ վերանորոգում և վերականգնում զինված ուժերի կարիքների համար,
  - 7) դրտորդմերի մասնակցություն գրավարժություններին,
  - 8) մասնակցություն խաղաղապահ առաքելությունների և մարդասիրական օժանդակության գործողություններին,
  - 9) տեղեկատվության, փաստաթղթերի և ուսումնական նյութերի փոխանակում.
  - 10) մշակութային և սպորտային միջոցառումների կազմակերպում և մասնակցություն:
2. Անհրաժեշտության դեպքում Կողմերի պետությունների պաշտպանության նախարարները խորհրդակցություններ

կանցկացնեն փոխադարձ հետաքրքրություն ներկայացնող հարցերի շուրջ:

3. Կողմերի պետությունների պաշտպանության նախարարները կարող են լիազորել նաև իրենց ենթակա այլ ստորաբաժանումներին՝ կապեր պաշտպանելու և սույն Համաձայնագրի դրույթների իրականացնանք մասնակցելու համար:

## ՀՈՂՎԱԾ 5

### Համագործակցության ամենամյա ծրագրեր

1. Տվյալ տարվա համագործակցության իմքը փոխադարձաբար ընդունված համագործակցության ծրագիրն է:

2. Ամենամյա համագործակցության ծրագիրը կներկայացվի, և դրա հետ կապված առաջարկությունները կներկայացվեն այն տարվա սեպտեմբերի 1-ին, որը նախորդում է այն տարվան, որի համար կազմվում է ծրագիրը:

3. Ամենամյա համագործակցության ծրագիրը կիամանականեցվի և կստորագրվի Կողմերի լիազոր ներկայացուցիչների կողմից այն տարվա նոյեմբերի 1-ին, որը նախորդում է այն տարվան, որի համար կազմվում է ծրագիրը:

4. Ամենամյա համագործակցության ծրագրում կնշվեն կոմիտետ պարտավորությունները, որանց կատարման ձևերը, ժամկետներն ու վայրը, մասնակիցների թիվը, ինչպես նաև Կողմերի իրավասու մարմինները:

5. Համաձայնացված ամենամյա համագործակցության ծրագիրը կարող է փոփոխվել Կողմերի համաձայնությամբ:

## ՀՈՂՎԱԾ 6

### Զինվորական և քաղաքացիական անձնակազմի կարգավիճակը

Սի Կողմի զինվորական և քաղաքացիական անձնակազմի կարգավիճակը սույն Համաձայնագրի շրջանակներում իրականացվող միջոցառումներին մասնակցելու նպատակով մյուս Կողմի պետության տարածքում գտնվելու ժամանակ սահմանվում է երկու Կողմերի համար պարտադիր՝ միջազգային համաձայնագրերի դրույթներով:

**ՀՈՂՎԱԾ 7****Գաղտնի տեղեկատվության պաշտպանությունը**

1. «Գաղտնի տեղեկատվություն» նշանակում է՝ տեղեկատվություն, որը, անկախ իր արտահայտման ձևից (ներառյալ մշակման փուլը), պահանջում է պաշտպանություն չքույլատրված բացահայտումից:

2. Սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված գաղտնի տեղեկատվությունը պետք է ունենա իր բովանդակության համարժեք անվտանգության աստիճանի դասակարգում՝ համաձայն յուրաքանչյուր Կողմի ազգային օրենսդրության:

3. Կողմերն ընդունում են, որ հետևյալ աստիճանների դասակարգումները լիովին համապատասխանում են միմյանց.

Լեհաստանի Հանրապետություն	Հայաստանի Հանրապետություն	Անգլերեն համարժեքը
ZASTRZEŻONE	ԾԱՌԱՅՈՎԱԿԱՆ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՀԱՍՏԱՐ	RESTRICTED
POUFNE	ԳԱՎԱՆՔ	CONFIDENTIAL
TAJNE	ԳԱՎԱՆՔ	SECRET
SCISLE TAJNE	ՀՈՒՅԹ ԳԱՎԱՆՔ	TOP SECRET

4. Հիմնվելով իրենց օրենսդրության վրա՝ Կողմերը կանոնարկեն ցանկացած միջոց՝ գաղտնի տեղեկատվությունը պաշտպանելու նպատակով, որը ստացվել է սույն Համաձայնագրի դրույթների համաձայն, մյուս Կողմից կամ առաջացել է մյուս Կողմի հետ կնքած այն պայմանագրի հետ կապված, որը պահանջում է գաղտնի տեղեկատվության ստացում: Նրանք պետք է այդ տեղեկատվության համար ապահովեն, որ այն ունենա առնվազն նմանադիք պաշտպանություն, որը պահանջվում է իրենց գաղտնի տեղեկատվության համար՝ ունենալով անվտանգության համապատասխան աստիճանի դասակարգում:

5. Սույն Համաձայնագրի դրույթների համաձայն փոխանակված գաղտնի տեղեկատվությունը պետք է օգտագործվի բացառապես այն նպատակով, որի համար փոխանցվել է:

6. Սույն հոդվածի 5-րդ կետում հիշատակված տեղեկատվությունը Կողմերը չպետք է բացեն երրորդ կրզմերի համար առանց տվյալ տեղեկատվությունը գաղտնիացրած Կողմի համապատասխան մարմնի կամ լիազոր անձի նախնական համաձայնության:

7. Սույն Համաձայնագրի դրույթների համաձայն փոխանակված գաղտնի տեղեկատվությունը կարող է հասանելի լինել միայն այն

անձանց համար, որոնց գործառույթները օրինականացնում են դրա ձեռքբերումը, և որոնք լիազորված են օգտվելու դրանից պարտադիր անվտանգության թույլտվությունից հետո: Անվտանգության թույլտվությունը պետք է հավասարապես խիստ լինի, ինչպես պահանջվում է համապատասխան դասակարգման աստիճանով գաղտնիացված ազգային գաղտնի տեղեկատվություն ձեռք բերելու նպատակով տրվող անվտանգության թույլտվության համար:

8. Գաղտնի տեղեկատվությունը պետք է փոխանցվի դիվանագիտական կամ ռազմական սուրեանդակների միջոցով: Յուրաքանչյուր Կողմի իրավասու պետական մարմինը պետք է հաստատի գաղտնի տեղեկատվության ստացումը և դա փոխանցի գաղտնի տեղեկատվության պաշտպանությանն առնչվող ազգային օրենսդրությանը համապատասխան:

9. Եթե Կողմերից մեկը հայտնաբերի, որ տեղի է ունեցել մյուս Կողմի գաղտնի տեղեկատվության չթույլատրված բացահայտում, ապա պետք է այդ մասին անմիջապես տեղեկացնի այդ Կողմին: Գաղտնի տեղեկատվության փոխանդարձարար պաշտպանության վերաբերյալ օրենսդրության խախտումները պետք է քննվեն և հետապնդվեն այն Կողմի պետական մարմինների կողմից, որի տարածքում կամ որի մեղքով տեղի է ունեցել խախտումը: Այդ Կողմը, որքան հնարավոր է շուտ, պետք է տեղեկացնի մյուս Կողմին իրականացված քննության արդյունքների մասին: Անհրաժեշտության դեպքում Կողմերը կհամագործակցեն քննության գործում:

10. Սույն Համաձայնագրի դրույթների համաձայն Կողմերի միջն փոխանակված գաղտնի որևէ տեղեկատվություն պետք է պաշտպանվի Կողմերի կողմից, համաձայն նրանց պետության օրենսդրության, նաև սույն Համաձայնագրի դադարեցումից հետո:

11. Պաշտպանական խնդիրներին առնչվող գաղտնի տեղեկատվության փոխանակման պաշտպանության համար պատասխանառու մարմիններն են.

- լեհական կողմից՝ ռազմական տեղեկատվության ծառայությունը,
- հայկական կողմից՝ Հայաստանի Հանրապետության գիմված ուժերի գլխավոր շտաբի 8-րդ բաժինը:

## ՀՈԴՎԱԾ 8

### Համագործակցության ֆինանսավորումը

1. Համագործակցության միջոցառումների ֆինանսավորումը պետք է իրականացվի հետևյալ սկզբունքներին համապատասխան:

1) ուղարկող կողմը պետք է ապահովի և հոգա հետևյալ ժախսերը.

ա) ուղարկություն դեպի ընդունող կողմի պետություն և վերադարձ այդ պետությունից,

բ) անձնակազմի պահանջվող ապահովագրություն, ներառյալ առողջության և վճառվածքներից ապահովագրումը,

գ) ընդունող կողմի պետության մարմինների կողմից պահանջված՝ իր տարածք մուտք գործելու և այդ տարածքից մեկնելու փաստաթղթերը:

2) Ընդունող կողմը պետք է ապահովի և հոգա հետևյալ ժախսերը.

ա) սնունդ և կեցություն,

բ) փոխադրումներ այցի ծրագրի շրջանակներում:

2. Անհետաձգելի դեպքերում ընդունող կողմը ուղարկող կողմի գիմնարական և քաղաքացիական անձնակազմին կտրամադրի քծշկական և ատամնաբուժական օգնություն: Այս օգնության ծախսերը ուղարկող կողմը ընդունող կողմին կհատուցի կտրոնները ստամալու ենթու՝ 30 օրվա ընթացքում:

3. Կողմերն առանձին համաձայնագրերի և լրացուցիչ արձանագրությունների միջոցով կարող են համաձայնության գալ այլ ֆինանսական սկզբունքների վերաբերյալ (ոչ նրանք, որոնք նշված են 1-ին կետում):

4. Ռազմական կրթության հաստատություններում կամ ռազմական ակադեմիաներում ուսման, ինչպես նաև գորավարժությունների. Վարժամենների կամ խաղաղապահ գործողությունների իրականացման հետ կապված ֆինանսական համաձայնությունները պետք է սահմանվեն առանձին համաձայնագրերում:

## ՀՈԴՎԱԾ 9

### Իրավասու պետական մարմիններ

Սույն Համաձայնագրի իրականացման համար Կողմերի իրավասու պետական մարմիններն են.

- լեհական կողմից՝ ազգային պաշտպանության նախարարը, էկոնոմիկայի և աշխատանքի նախարարը.
- հայկական կողմից՝ պաշտպանության նախարարը.

## ՀՈԴՎԱԾ 10

## Տարածայնությունները

Սույն Համաձայնագրի մեկնաբանման կամ կիրառման հետ կապված տարածայնությունները պետք է կարգավորվեն բացառապես Կողմերի միջն՝ խորհրդակցությունների միջոցով:

## ՀՈԴՎԱԾ 11

## Եզրակացի դրույթներ

1. Սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ է մտնում վերջին գրավոր ժամուցումը ստանալու օրը. որով Կողմերը դիվանագիտական ուղևնեղով միմյանց ծանուցում են Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելու համար պահանջվող՝ ազգային օրենսդրությամբ նախատեսված ընթացակարգերի կատարման մասին:

2. Սույն Համաձայնագիրը կմքում է անորոշ ժամկետով: Այն կարող է դադարեցվել յուրաքանչյուր Կողմի կողմից՝ ծանուցման միջոցով: Այդ դեպքում Համաձայնագիրը դադարում է ծանուցման օրվանից վեց ամիս անց:

3. Սույն Համաձայնագիրը կարող է փոփոխվել Կողմերի փոխադարձ համաձայնությամբ, իմշտ ձևակերպում է գրավոր արձանագրություններով, որոնք պետք է համարվեն սույն Համաձայնագրի անբաժանելի մասը և ուժի մեջ մտնեն սույն հոդվածի դրույթների համաձայն:

Կատարված է Վաղավա քաղաքում 2004 թ. սեպտեմբերի 6 -ին, երկու բնօրինակով, յուրաքանչյուրը՝ լեհերեն, հայերեն և անգլերեն, ընդ որում՝ բոլոր տեքստերը հայկասարգոր են: Դրանց մեկնաբանության ժամանակ առաջացած որևէ տարածայնության դեպքում նախապատվությունը կտրվի անգլերեն տեքստին:

ՀԵՀԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ  
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ

[ ENGLISH TEXT – TEXTE ANGLAIS ]

## AGREEMENT BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF POLAND AND THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF ARMENIA ON COOPERATION IN THE FIELD OF DEFENCE

The Government of the Republic of Poland and the Government of the Republic of Armenia hereinafter referred to as "the Parties",

Taking into account the need to contribute to the strengthening of peace, confidence and stability and the development of the relations between the states in Europe and the world as a whole, in the spirit of the United Nations Charter, the Helsinki Final Act of the Conference on Security and Cooperation in Europe and the Paris Charter for New Europe,

Led by the aims and the principles of the Declaration on the development of friendly relations and cooperation between the Republic of Poland and the Republic of Armenia, done in Warsaw on 14th July 1999,

Considering cooperation in field of defence to be a vital element of security and stabilisation and of particular significance for the cooperation in reshaping and improving of the security system in the World,

Willing to intensify their good and friendly relations and desiring to complement and reinforce cooperation on subjects of common interest,

Have agreed on the following:

### *Article 1. Aim and Subject of the Agreement*

1. This Agreement outlines general provisions concerning defence cooperation between the Parties, based on the principles of equality, partnership and mutual benefit.

2. The cooperation between the Parties within the framework of this Agreement will be carried out in accordance with their national laws, generally recognised principles and norms of international law, and international commitments of the Republic of Poland and the Republic of Armenia.

### *Article 2. Definitions*

For the purpose of this Agreement:

1. "Co operation" means cooperation in the field of defence.
2. "Military personnel" means members of the Armed Forces of the States of the Parties.
3. "Civilian personnel" means the civilian employees of the Armed Forces of the States of the Parties.
4. "Sending Party" means a Party sending its military and/or civilian personnel to the territory of the State of other Party, in accordance with the provisions of this Agreement.

5. "Receiving Party" means a Party receiving military and/or civilian personnel of the Sending Party in accordance with the provisions of this Agreement.

*Article 3. Areas of Co operation*

1. Co operation between the Parties may include the following areas:

1) exchange of experience in the field of defence planning in the States of the Parties;

2) functioning of Armed Forces in democratic society, including democratic control over the Armed Forces and Defence Structures, implementation of provisions of the international treaties in fields of defence, security and arms control;

3) participation in activities of the "Partnership for Peace" Program, peace and humanitarian relief missions and other operations of international organisations regarding peace support and fighting terrorism;

4) organisation of the armed forces, military units structure and logistic support, personnel policy and management;

5) military education and training of the military personnel, including application of modern technical aids in education and training process;

6) issues related to security of exchanged classified information;

7) activities of search and rescue services;

8) military science and research;

9) military geography, hydrography and meteorology;

10) initiatives in the field of armament and military equipment, including provision of modern armament and military equipment to the armed forces of the States of the Parties, research and development maintenance and overhaul of armament and equipment;

11) technical aspects of modernisation of the armament and military equipment which the Armed Forces of the States of the Parties are equipped with;

12) application of information systems, information and communication technologies of the armed forces of the States of the Parties;

13) military medicine;

14) legal issues in the field of defence.

2. Specific issues related to cooperation in the areas specified in the first paragraph of this Article and in other mutually agreed areas shall be settled through separate arrangements and additional protocols concluded between the bodies mentioned in article 9.

*Article 4. Forms of Cooperation*

1. Cooperation between the Parties shall be carried out, in particular, in the following forms:

1) meetings of Ministers of Defence, Chiefs of Defence/General Staffs, Chiefs of the Army, the Air and Air-Defence Forces, and other officials of the Ministries of Defence and Armed Forces of the States of the Parties;

- 2) exchange of experience on expert level;
  - 3) political military consultations, conferences and seminars;
  - 4) meetings between delegations of Defence/General Staffs, with the purpose of information exchange on the development of the Armed Forces of the states of the Parties and defining cooperation requirements;
  - 5) studies and practical training in higher military academies and military research and development institutions, exchange of lecturers and trainees in different fields;
  - 6) expert advice and assistance in particular, in placing orders, research and development, overhaul and refurbishment of armament and equipment for the needs of armed forces;
  - 7) participation of observers in military exercises;
  - 8) participation in peacekeeping missions and humanitarian relief operations;
  - 9) exchange of information and documentation and training materials;
  - 10) organisation of and participation in cultural and sports events.
2. The Ministers of Defence of the States of the Parties shall hold consultations on issues of mutual interest depending on the need.
3. The Ministers of Defence of the States of the Parties may also authorise other units subordinated to them to maintain contacts and to participate in implementation of the provisions of this Agreement.

*Article 5. Annual cooperation plans*

1. The basis of cooperation for a given year is a mutually accepted annual cooperation plan.
2. Submissions and proposals to the annual cooperation plan will be made by the first of September of the year proceeding the year for which the plan is prepared.
3. The annual cooperation plan will be agreed and signed by the authorised representatives of the Parties by the first of November of the year proceeding the year for which the plan is prepared.
4. The annual cooperation plan will specify particular undertakings, their forms, dates and places and number of participants as well as the competent authorities of the Parties.
5. The agreed annual cooperation plans may be amended by consent of the Parties.

*Article 6. Status of military and civilian personnel*

The status of military and civilian personnel of the State of the Party during their presence on the territory of the State of the other Party for the purpose of participation in activities within the framework of this Agreement is defined by the provisions of international agreements binding both Parties.

*Article 7. Protection of Classified Information*

1. "Classified information" means information which independently from the form of its expression, including the stage of its elaboration, requires protection against unauthorised disclosure.

2. Classified information, as referred in paragraph 1 of this Article, is to be denoted, adequately to its contents, with the security classification level in accordance to the national legislation of each Party.

3. The Parties assume that the following classification levels correspond fully with each other:

The Republic of Poland	The Republic of Armenia	English equivalent
ZASTRZEZONE	[...] <sup>1</sup>	RESTRICTED
POUFNE	[...] <sup>1</sup>	CONFIDENTIAL
TAJNE	[...] <sup>1</sup>	SECRET
SCISLE TAJNE	[...] <sup>1</sup>	TOP SECRET

4. On the basis of their own legislation the Parties shall implement any measures aimed at protection of classified information received under the terms of this Agreement from the other Party, or originated with reference to a contract with, the other Party, which requires an access to the classified information. They shall ensure for this information at least the same protection as it is required for their own classified information, denoted with adequate security classification level.

5. Classified information exchanged under the terms of this Agreement shall exclusively be used in accordance with the purpose it has been transferred for.

6. Information mentioned in paragraph 5 of this Article shall not be made accessible by the Parties to the third parties without prior consent of the appropriate organ or an authorised person of the Party which made the classification of the information.

7. Classified information exchanged under the terms of this Agreement can be made accessible only to those persons whose functions legitimise its acquisition and who have been authorised for access to it, after requisite security clearance. Security clearance has to be equally stringent as the security clearance earned out in order to grant access to the national classified information denoted with adequate classification level.

8. Classified information shall be carried by diplomatic or military couriers. The authorised state organ of every Party shall confirm the receipt of classified information and transfer it in accordance with national legislation pertaining to protection of classified information.

---

<sup>1</sup> See Article 7, paragraph 3, of the authentic Armenian text.

9. If one of the Parties acquires knowledge of the unauthorised disclosure of classified information of the other Party, it shall immediately notify this Party of this fact. Breaches of laws and regulations on mutual protection of classified information shall be investigated and prosecuted by the State organs of the Party, on which territory the breach took place or through its fault it occurred. This Party, as soon as possible, shall notify the other Party on the results of undertaken investigation. The Parties shall co-operate in investigation, if required.

10. Any classified information exchanged between the Parties under the terms of this Agreement shall also be protected by the Parties according to their State legislation after termination of this Agreement.

11. The institutions responsible for protection of exchange of classified information concerning defence matters are:

- on behalf of the Polish Party: Military Information Service.
- on behalf of the Armenian Party: Department No. 8 of the General Staff of the Armed Forces of the Republic of Armenia.

#### *Article 8. Financing of the Co operation*

1. The financing of cooperation activities shall be carried out in accordance with the following principles:

1) The Sending Party shall provide and cover the costs of:

- a) travel to and from the territory of the State of the Receiving Party;
- b) required personnel insurance, including health and injury insurance;
- c) documents required by the authorities of the State of the Receiving Party to enter and leave its territory.

2) The Receiving Party shall provide and cover the costs of:

- a) board and accommodation;
- b) transportation within the programme of the visit.

2. Receiving Party, in case of emergency, will provide the military and civilian personnel of the Sending Party with medical and dental care. The costs of this care the Sending Party will reimburse the Receiving Party within 30 days from receipt of the vouchers.

3. The Parties may agree on other financial principles than those mentioned in paragraph 1 through separate agreements and additional protocols.

4. Financial arrangements related to studies at military education institutions or military academies as well as those related to conduct of military exercises, training or peace operations shall be defined in separate agreements.

#### *Article 9. Authorised state bodies*

The authorised state bodies of the Parties for implementation of this Agreement are:

- on behalf of the Polish Party: the Minister of National Defence, the Minister of Economy and Labour;
- on behalf of the Armenian Party: the Ministry of Defence.

*Article 10. Disputes*

Disputes between the Parties regarding the interpretation or application of this Agreement shall be resolved exclusively by the Parties by consultations.

*Article 11. Final Provisions*

1. This Agreement will come into force on the date of receiving the last written notification, by which the Parries notify each other through diplomatic channels about the fulfilment of the procedures under the national legislation required for its entry into force.
2. This Agreement is concluded for an indefinite period. It may be terminated by each Party through notification. In this case the Agreement expires after six months from the date of notification.
3. This Agreement may be amended by mutual content of the Parties, which are formulated in written protocols, which must be considered an integral part of this Agreement and will enter into force according to the provisions of this Article.

DONE in Warsaw on September 6, 2004 in two original copies, each in the Polish, Armenian and English languages, all text being equally authentic. In case of any discrepancy in their interpretation, the English text shall prevail.

For the Government of the Republic of Poland:

For the Government of the Republic of Armenia:

[ POLISH TEXT – TEXTE POLONAIS ]

**UMOWA**

**MIĘDZY**

**RZĄDEM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

**A**

**RZĄDEM REPUBLIKI ARMENII**

**O**

**WSPÓŁPRACY W DZIEDZINIE OBRONNOŚCI**

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Rząd Republiki Armenii, zwane dalej „Stronami”;

Biorąc pod uwagę potrzebę przyczynienia się do umacniania pokoju, zaufania i stabilności, rozwoju stosunków pomiędzy państwami w Europie i na całym świecie - w duchu Karty Narodów Zjednoczonych, Helsińskiego Aktu Koncowego Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie oraz Paryskiej Karty Nowej Europy;

Kierując się celami i zasadami zawartymi w Deklaracji o rozwoju przyjaznych stosunków i współpracy między Rzecząpospolitą Polską i Republiką Armenii, sporzązonej w Warszawie dnia 14 lipca 1999 roku;

Uważając współpracę w dziedzinie obronności za niezbędny element bezpieczeństwa i stabilizacji oraz za mającą szczególne znaczenie dla współdziałania w zakresie przekształcenia, budowy i doskonalenia systemu bezpieczeństwa światowego;

Pragnąc rozwoju dobrych i przyjaznych stosunków oraz uzupełnienia i umocnienia współpracy w obszarach wzajemnych zainteresowań;

uzgodniły, co następuje:

## ARTYKUŁ 1

### Cel i przedmiot Umowy

1. Umowa niniejsza określa główne postanowienia dotyczące współpracy w dziedzinie obronności między Stronami, opartej na zasadach równości, partnerstwa i wzajemnej korzyści.
2. Współpraca między Stronami w ramach niniejszej Umowy będzie prowadzona zgodnie z ich prawem krajowym, ogólnie przyjętymi zasadami oraz normami prawa międzynarodowego i zobowiązaniami międzynarodowymi Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Armenii.

## **ARTYKUŁ 2**

### Definicje

W rozumieniu niniejszej Umowy, wyrażenie:

- 1) „współpraca” - oznacza współpracę w dziedzinie obronności;
- 2) „personel wojskowy” – oznacza członków Sił Zbrojnych Państw Stron;
- 3) „personel cywilny” – oznacza pracowników cywilnych Sił Zbrojnych Państw Stron;
- 4) „Strona wysyłająca” - oznacza Stronę, która wysyła personel wojskowy lub/i cywilny na terytorium Państwa drugiej Strony zgodnie z postanowieniami niniejszej Umowy;
- 5) „Strona przyjmująca” - oznacza Stronę, która przyjmuje personel wojskowy lub/i cywilny Strony wysyłającej zgodnie z postanowieniami niniejszej Umowy.

## **ARTYKUŁ 3**

### Obszary współpracy

- 1) Współpraca między Stronami może obejmować następujące obszary:
  - 1) wymiana doświadczeń na temat planowania obronnego prowadzonego w Państwach Stron;
  - 2) funkcjonowanie Sił Zbrojnych w demokratycznym społeczeństwie, w tym sprawowanie demokratycznej kontroli nad Siłami Zbrojnymi i strukturami obronnymi oraz wykonywanie postanowień traktatów międzynarodowych w dziedzinie obronności, bezpieczeństwa i kontroli zbrojeń;
  - 3) udział w przedsięwzięciach Programu „Partnerstwo dla Pokoju”, misjach pokojowych i humanitarnych oraz innych przedsięwzięciach organizacji międzynarodowych dotyczących wspierania pokoju i zwalczania terroryzmu;
  - 4) organizacja Sił Zbrojnych, struktura jednostek wojskowych, wsparcie logistyczne oraz polityka kadrowa i zarządzanie;
  - 5) edukacja wojskowa i szkolenie personelu wojskowego, włączając zastosowanie nowoczesnych środków technicznych w procesie kształcenia i szkolenia;
  - 6) zagadnienia ochrony wymienianych informacji niejawnych;

- 7) działalność służb poszukiwawczo - ratowniczych;
  - 8) nauki wojskowe i prace badawcze;
  - 9) geografia wojskowa, hydrografia, meteorologia;
  - 10) inicjatywy w dziedzinie uzbrojenia i sprzętu wojskowego, w tym w zakresie dostaw nowoczesnego uzbrojenia i sprzętu wojskowego na wyposażenie Sił Zbrojnych Państw Stron, badań i rozwoju, obsługi i remontów uzbrojenia i sprzętu wojskowego;
  - 11) zagadnienia techniczne dotyczące modernizacji uzbrojenia i sprzętu wojskowego będącego na wyposażeniu Sił Zbrojnych Państw Stron;
  - 12) zastosowanie systemów informatycznych oraz technologii informatycznych i komunikacyjnych w Siłach Zbrojnych Państw Stron;
  - 13) medycyna wojskowa;
  - 14) zagadnienia prawne w dziedzinie obronności.
2. Szczegółowe kwestie odnoszące się do współpracy, o której mowa w ustępie 1 niniejszego artykułu oraz w innych wspólnie uzgodnionych obszarach, mogą być określone w odrębnych porozumieniach i protokołach dodatkowych zawartych między organami, o których mowa w artykule 9.

#### ARTYKUŁ 4

##### Formy współpracy

1. Współpraca między Stronami będzie realizowana w szczególności, w następujących formach:
  - 1) spotkania ministrów obrony, szefów obrony sztabów generalnych, dowódców Sił Lądowych, Sił Powietrznych i Obrony Przeciwlotniczej i innych przedstawicieli ministerstw obrony i Sił Zbrojnych Państw Stron;
  - 2) wymiana doświadczeń między ekspertami;
  - 3) konsultacje polityczno-wojskowe, konferencje i seminaria;
  - 4) spotkania delegacji sztabów obrony / generalnych w celu wymiany informacji w zakresie rozwoju Sił Zbrojnych Państw Stron i określenia potrzeb w zakresie współpracy;
  - 5) studia i praktyki w wyższych szkołach wojskowych i wojskowych jednostkach badawczo-rozwojowych, wymiana wykładowców i stażystów w różnych dziedzinach;

- 6) doradztwo fachowe i pomoc w szczególności, w składaniu zamówień, pracach badawczych, rozwojowych i remontowych oraz modernizacji uzbrojenia i sprzętu dla potrzeb Sił Zbrojnych;
  - 7) udział obserwatorów w ćwiczeniach wojskowych;
  - 8) udział w operacjach wspierania pokoju i operacjach humanitarnych;
  - 9) wymiana informacji, dokumentacji i materiałów szkoleniowych;
  - 10) organizacja i udział w wydarzeniach kulturalnych i sportowych.
- 2). Ministrowie obrony Państw Stron będą w zależności od potrzeb, organizować konsultacje w kwestiach stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania.
- 3). Ministrowie obrony Państw Stron mogą upoważnić także inne sobie podległe organy do nawiązywania kontaktów i udziału w wykonywaniu postanowień niniejszej Umowy.

## ARTYKUŁ 5

### Roczne plany współpracy

1. Podstawą współpracy na dany rok jest wzajemnie zatwierdzony roczny plan współpracy.
2. Wnioski i propozycje do rocznego planu współpracy będą składane w terminie do 1 września roku poprzedzającego rok, na który sporządza się plan.
3. Roczny plan współpracy będzie uzgodniony i podpisany przez upoważnionych przedstawicieli Stron w terminie do 1 listopada roku poprzedzającego rok, na który sporządza się plan.
4. W rocznym planie współpracy wyszczególnia się konkretne przedsięwzięcia oraz formy, terminy i miejsca ich realizacji, a także liczbę uczestników, jak również organy odpowiedzialne za ich realizację.
5. Uzgodnione roczne plany współpracy mogą być zmieniane za zgodą Stron.

**ARTYKUŁ 6****Status członków personelu wojskowego i cywilnego**

Status członków personelu wojskowego i cywilnego Państwa Strony podczas ich pobytu na terytorium Państwa drugiej Strony dla celów uczestnictwa w przedsięwzięciach wynikających z niniejszej Umowy, określają postanowienia umów międzynarodowych, których uczestnikami są Strony.

**ARTYKUŁ 7****Ochrona informacji niejawnych**

1. Informacjami niejawnymi w rozumieniu niniejszej Umowy są informacje, które niezależnie od formy i sposobu ich wyrażenia, także w trakcie ich opracowywania, wymagają ochrony przed nieuprawnionym ujawnieniem.
2. Informacje, o których mowa w ustępie 1 niniejszego artykułu, oznacza się odpowiednią do ich treści klauzulą tajności, zgodnie z prawem wewnętrznym Państwa każdej ze Stron.
3. Strony przyjmują za równoważne następujące klauzule tajności:

Rzeczpospolita Polska	Republika Armenii	Odpowiednik angielski
ZASTRZEŻONE	ԾԱՌՅՈՂԱԿԱՆ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱՆ ՀԱՅՈՒԹ	RESTRICTED
POUFNE	ԳԱՂՏՆԻ	CONFIDENTIAL
TAJNE	ԳԱՂՏՆԻ	SECRET
ŚCIŚLE TAJNE	ՀՈՒՅՑ ԳԱՂՏՆԻ	TOP SECRET

4. Strony podejmą na podstawie przepisów prawa wewnętrznego swoich Państw, wszelkie działania w celu ochrony informacji niejawnych otrzymywanych na podstawie niniejszej Umowy od drugiej Strony lub powstały w związku z realizacją na terytorium Państwa Strony zamówienia złożonego przez drugą Stronę wymagającego dostępu do informacji niejawnych. Zapewnią one tego rodzaju informacjom niejawnym co najmniej taką samą ochronę, jaką obowiązuje w stosunku do własnych informacji niejawnych objętych odpowiednią klauzulą tajności.
5. Informacje niejawnie wymieniane na podstawie niniejszej Umowy będą wykorzystywane wyłącznie zgodnie z celem, w jakim zostały przekazane.

6. Strony nie będą udostępniać lub ujawniać informacji, o których mowa w ustępie 5 niniejszego artykułu, osobom trzecim bez uprzedniej zgody właściwego organu lub upoważnionej osoby Strony, która nadała klauzulę tajności.
7. Informacje niejawne wymieniane na podstawie niniejszej Umowy mogą być udostępniane tylko osobom, których zadania wymagają zapoznania się z nimi i które upoważnione zostały do dostępu do nich po przeprowadzeniu niezbędnego postępowania sprawdzającego. Postępowanie sprawdzające musi być tak samo rygorystyczne jak postępowanie przeprowadzane w celu uzyskania dostępu do krajowych informacji niejawnych oznaczonych odpowiednią klauzulą tajności.
8. Informacje niejawne będą przekazywane przez kurierów dyplomatycznych lub wojskowych. Właściwy organ państwoeach ze Stron potwierdza odbiór informacji niejawnej i przekazuje ją zgodnie z krajowymi regulacjami dotyczącymi ochrony informacji niejawnych.
9. W przypadku stwierdzenia przez jedną ze Stron, że doszło do nieuprawnionego ujawnienia informacji niejawnej drugiej ze Stron, Strona ta niezwłocznie powiadomi o tym fakcie drugą Stronę. Naruszenie przepisów dotyczących wzajemnej ochrony informacji niejawnych będzie wyjaśniane i ścigane przez organy Państwa tej Strony, na terytorium którego doszło do takiego naruszenia lub z winy którego takie naruszenie nastąpiło. O wyniku podjętych czynności Strona ta niezwłocznie powiadomi drugą Stronę. W przypadku wystąpienia takiej konieczności Państwa Strony będą współpracowały podczas prowadzonego dochodzenia.
10. W przypadku utraty mocy obowiązującej przez niniejszą Umowę wszelkie informacje niejawne wymieniane w ramach wykonywania postanowień niniejszej Umowy będą nadal chronione zgodnie z prawem Państwa każdej ze Stron.
11. Instytucjami odpowiedzialnymi za ochronę wymiany informacji niejawnych dotyczących dziedzin obronności są:
  - w imieniu Strony polskiej: Wojskowe Służby Informacyjne;
  - w imieniu Strony armeńskiej: Departament Nr 8 Sztabu Generalnego Sił Zbrojnych Republiki Armenii.

## **ARTYKUŁ 8**

### **Finansowanie współpracy**

1. Finansowanie wizyt w ramach współpracy będzie realizowane według następujących zasad:
  - 1) Strona wysyłająca zapewni i pokryje koszty:
    - a) transportu do i z terytorium Państwa Strony przyjmującej,
    - b) ewentualnego ubezpieczenia personelu, w tym koszty ubezpieczenia w razie choroby lub wypadku,
    - c) uzyskania dokumentów wymaganych przez władze Państwa Strony przyjmującej niezbędnych do wjazdu i opuszczenia terytorium;
  - 2) Strona przyjmująca zapewni i pokryje koszty:
    - a) wyżywienia i zakwaterowania,
    - b) transportu w ramach programu wizyty.
2. Strona przyjmująca zapewni, w razie potrzeby, opiekę medyczną i stomatologiczną personelowi wojskowemu i cywilnemu Strony wysyłającej. Koszty takiej opieki będą zwracane Stronie przyjmującej przez Stronę wysyłającą na podstawie przedstawionych rachunków w terminie 30 dni od ich otrzymania.
3. Strony mogą określić inne, niż wymienione w ustępie 1 zasady finansowania wizyt w drodze odrębnych porozumień i protokołów dodatkowych zawartych między Stronami.
4. Ustalenia finansowe w odniesieniu do studiów w instytucjach kształcenia wojskowego lub akademiiach wojskowych, jak również związane z ćwiczeniami wojskowymi, szkoleniem bądź operacjami pokojowymi zostaną określone w oddzielnych porozumieniach.

## **ARTYKUŁ 9**

### **Organy odpowiedzialne za wykonanie Umowy**

Organami odpowiedzialnymi za wykonanie Umowy są:

- w imieniu Strony polskiej: Minister Obrony Narodowej i Minister Gospodarki i Pracy;
- w imieniu Strony armeńskiej: Ministerstwo Obrony.

## **ARTYKUŁ 10**

### **Sporы**

Sporы dotyczące interpretacji lub wykonywania niniejszej Umowy będą rozstrzygane wyłącznie przez Strony w drodze konsultacji.

## **ARTYKUŁ 11**

### **Przepisy końcowe**

1. Niniejsza Umowa wejdzie w życie w dniu otrzymania późniejszej pisemnej notyfikacji, którymi Strony, w drodze dyplomatycznej, powiadomią się o wypełnieniu niezbędnych procedur wewnętrznych wymaganych do jej wejścia w życie.
2. Umowa niniejsza jest zawarta na czas nieokreślony. Może ona być wypowiadana w drodze notyfikacji przez każdą ze Stron. W takim przypadku traci ona moc po upływie sześciu miesięcy od dnia notyfikacji.
3. Umowa niniejsza, za zgodą Stron, może być zmieniona w formie pisemnego protokołu, który będzie uważany za integralną część Umowy i wejdzie w życie zgodnie z procedurą określoną w postanowieniach niniejszego artykułu.

Sporządzono w Warszawie..... dnia ..6. kwietnia 2004.. roku, w dwóch jednobarzmiących egzemplarzach, każdy w językach polskim, ormiańskim i angielskim przy czym wszystkie teksty są jednakowo autentyczne. W przypadku rozbieżności przy ich interpretacji, tekst angielski będzie rozstrzygający.

**Z UPOWAŻNIENIA RZĄDU  
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

**Z UPOWAŻNIENIA RZĄDU  
REPUBLIKI ARMENII**

[TRANSLATION – TRADUCTION]

ACCORD RELATIF À LA COOPÉRATION DANS LE DOMAINE DE LA DÉFENSE ENTRE LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE ET LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE D'ARMÉNIE

Le Gouvernement de la République de Pologne et le Gouvernement de la République d'Arménie, ci-après dénommés « les Parties »,

Tenant compte de la nécessité de contribuer au renforcement de la paix, de la confiance et de la stabilité et au développement des relations entre les états d'Europe et l'ensemble du monde, dans l'esprit de la Charte des Nations Unies, de l'Acte final d'Helsinki (ou Acte final de la Conférence sur la sécurité et la coopération en Europe) et de la Charte de Paris pour une nouvelle Europe,

Guidés par les objectifs et les principes de la Déclaration sur le développement des relations amicales et la coopération entre la République de Pologne et la République d'Arménie, faite à Varsovie le 14 juillet 1999,

Considérant que la coopération dans le domaine de la défense est un élément vital pour la sécurité et la stabilité et qu'elle revêt une importance particulière pour la coordination du remaniement et de l'amélioration du système de sécurité dans le monde,

Souhaitant intensifier leurs bonnes et amicales relations et désireux de compléter et de renforcer la coopération sur des sujets d'intérêt commun,

Sont convenus de ce qui suit :

*Article premier. Objectif et objet de l'accord*

1. Le présent Accord présente des dispositions générales concernant la coopération en matière de défense entre les Parties, sur la base des principes d'égalité, de partenariat et d'avantage mutuel.

2. La coopération entre les Parties dans le cadre du présent Accord sera assurée conformément à leur législation nationale, aux principes et normes généralement reconnus du droit international et aux engagements internationaux de la République de Pologne et de la République d'Arménie.

*Article 2. Définitions*

Aux fins du présent Accord :

1. « Coopération » signifie coopération dans le domaine de la défense.
2. « Personnel militaire » désigne les membres des forces armées des deux Parties.
3. « Personnel civil » désigne les employés civils des forces armées des deux Parties.
4. « Partie visiteuse » signifie la Partie qui envoie du personnel militaire et/ou civil sur le territoire de l'autre Partie, conformément aux dispositions du présent Accord.

5. « Partie hôte » signifie la Partie qui reçoit le personnel militaire et/ou civil de la Partie visiteuse, conformément aux dispositions du présent Accord.

*Article 3. Secteurs de coopération*

1. La coopération entre les Parties peut concerter les secteurs suivants :

1) Échange d'expérience dans le domaine de l'organisation de la défense dans les deux Parties ;

2) Fonctionnement des forces armées au sein d'une société démocratique, y compris le contrôle démocratique des forces armées et des structures de défense et la mise en œuvre des dispositions des traités internationaux dans les domaines de la défense, de la sécurité et du contrôle des armes ;

3) Participation aux activités du programme de « Partenariat pour la paix », aux missions de paix et d'aide humanitaire et autres opérations d'organisations internationales concernant le maintien de la paix et la lutte contre le terrorisme ;

4) Organisation des forces armées, structures des unités militaires et appui logistique, politique et gestion du personnel ;

5) Éducation et formation militaires du personnel militaire, y compris en appliquant des outils techniques modernes ;

6) Questions liées à la sécurité des échanges d'informations confidentielles ;

7) Activités des services de recherche et de secours ;

8) Sciences et recherche dans le domaine militaire ;

9) Géographie, hydrographie et météorologie militaires ;

10) Initiatives dans le secteur de l'équipement militaire et de l'armement, y compris la fourniture d'équipement militaire et d'armement modernes aux forces armées des deux Parties, la recherche et développement, l'entretien et la réparation de l'armement et de l'équipement ;

11) Aspects techniques de la modernisation de l'armement et de l'équipement militaire dont les forces armées des deux Parties sont équipées ;

12) Application de systèmes d'information, de technologies de l'information et de la communication aux forces armées des deux Parties ;

13) Médecine militaire ;

14) Questions juridiques dans le domaine de la défense.

Certaines questions spécifiques touchant à la coopération dans les secteurs cités dans le premier paragraphe du présent Article et dans d'autres domaines convenus d'un commun accord seront réglées par des dispositions distinctes et des protocoles additionnels approuvés par les organes mentionnés à l'Article 9.

*Article 4. Formes de coopération*

La coopération entre les Parties prend essentiellement les formes suivantes :

1) Réunions des Ministres de la Défense, des Chefs d'État-major et du personnel de l'État-major général, des Chefs des armées, des forces aériennes et des forces de la dé-

fense aérienne, et d'autres représentants des Ministères de la Défense et des forces armées des deux Parties ;

- 2) Échange d'expériences au niveau des experts ;
- 3) Conférences, séminaires et consultations politico- militaires ;
- 4) Réunions entre les délégations du personnel de la Défense et de l'État-major général, dans le but de s'échanger des informations sur l'évolution des forces armées des deux Parties et de définir les exigences de coopération ;
- 5) Études et formation pratique dans des écoles militaires supérieures et des établissements militaires de recherche et développement, échange de conférenciers et de stagiaires dans différents domaines ;
- 6) Assistance et avis d'experts notamment pour passer des commandes, pour la recherche et le développement, la révision et le rajeunissement de l'armement et de l'équipement pour répondre aux besoins des forces armées ;
- 7) Participation d'observateurs à des exercices militaires ;
- 8) Participation à des missions de maintien de la paix et à des opérations d'aide humanitaire ;
- 9) Échange d'informations, de documentations et de matériels de formation ;
- 10) Organisation et participation à des événements culturels et sportifs.

Les Ministres de la Défense des deux Parties se consultent sur des questions d'intérêt mutuel en fonction des besoins.

Les Ministres de la Défense des deux Parties peuvent également autoriser d'autres unités subordonnées à entretenir des contacts et à participer à la mise en œuvre des dispositions du présent Accord.

#### *Article 5. Plans annuels de coopération*

1. La base de la coopération pour une année donnée est un plan annuel de coopération mutuellement approuvé.
2. Les soumissions et propositions pour le plan annuel de coopération devront être présentées avant le premier septembre de l'année précédant l'année pour laquelle le plan est préparé.
3. Le plan annuel de coopération est approuvé et signé par les représentants autorisés des Parties avant le premier novembre de l'année précédant l'année pour laquelle le plan est préparé.
4. Le plan annuel de coopération définit des engagements spécifiques, ainsi que la forme qu'ils prendront, leur date, le lieu de leur réalisation, le nombre de participants et les Autorités compétentes des Parties.
5. Les plans annuels de coopération approuvés peuvent être modifiés avec l'assentiment des Parties.

*Article 6. Statut du personnel militaire et civil*

Le statut du personnel militaire et civil de chacune des Parties pendant sa présence sur le territoire de l'autre Partie aux fins de la participation à des activités relevant du présent Accord est défini par les dispositions des accords internationaux qui lient les deux Parties.

*Article 7. Protection des informations confidentielles*

1. « Information confidentielle » désigne les informations qui, indépendamment de leur forme d'expression et de leur stade d'élaboration, nécessitent une protection contre toute divulgation non autorisée.

2. Les informations confidentielles visées au paragraphe 1 du présent Article doivent se voir attribuer à des fins de sécurité, en fonction de leur contenu, un niveau de confidentialité conformément à la législation nationale de chaque Partie.

3. Les Parties considèrent que les niveaux de confidentialité suivants coïncident parfaitement et réciproquement :

République de Pologne	République d'Arménie	Équivalent anglais
ZASTRZEZONE	[...] <sup>2</sup>	RESTREINT
POUFNE	[...] <sup>1</sup>	CONFIDENTIEL
TAJNE	[...] <sup>1</sup>	SECRET
SCISLE TAJNE	[...] <sup>1</sup>	ULTRA SECRET

4. Dans le respect de leur propre législation nationale, les Parties mettent en œuvre toutes les mesures de nature à protéger les informations confidentielles reçues, qui ont été envoyées par l'autre Partie dans le cadre du présent Accord ou qui résultent d'un accord avec l'autre Partie, prévoyant l'accès à des informations confidentielles. Elles assurent, pour ces informations, la même protection au moins que celle qui est requise pour leurs propres informations confidentielles, auxquelles on a attribué à des fins de sécurité un niveau de classification approprié.

5. Les informations confidentielles échangées en vertu du présent Accord sont exclusivement utilisées aux fins prévues par l'échange.

6. Les Parties ne peuvent rendre accessibles à des tierces parties les informations visées au paragraphe 5 du présent Article sans le consentement préalable de l'organe approprié ou d'une personne habilitée de la Partie ayant déterminé le niveau de confidentialité des informations.

---

<sup>1</sup> Voir l'article 7, paragraphe 3, du texte authentique arménien.

7. Les informations confidentielles échangées en vertu du présent Accord ne peuvent être accessibles qu'aux personnes dont les fonctions justifient leur acquisition et qui ont obtenu l'autorisation d'y accéder, après une enquête de sécurité préalable. Cette enquête de sécurité doit être tout aussi stricte que celle réalisée afin d'octroyer l'accès aux informations confidentielles nationales marquées du niveau de confidentialité correspondant.

8. Les informations confidentielles sont transmises par courrier diplomatique ou militaire. L'organe d'État habilité de chaque Partie confirme la réception des informations confidentielles et les transmet conformément à la législation nationale relative à la protection des informations confidentielles.

9. Si une des Parties apprend que des informations confidentielles de l'autre Partie ont été indûment divulguées, elle en informe immédiatement l'autre Partie. Toute violation des lois et réglementations sur la protection mutuelle des informations confidentielles fait l'objet d'une enquête et de poursuites par les instances étatiques de la Partie sur le territoire de laquelle a eu lieu ladite violation ou par la faute de qui elle a eu lieu. Cette Partie, informe l'autre sans délai des résultats de l'enquête menée. Les Parties coopèrent si nécessaire à l'enquête.

10. Toutes les informations confidentielles échangées en vertu du présent Accord sont également protégées par les Parties conformément à leur législation nationale, après l'expiration du présent Accord.

11. Les institutions responsables de la protection des échanges d'informations confidentielles concernant des affaires de défense sont :

- Pour la Partie polonaise : le Service d'information militaire,
- Pour la Partie arménienne : le Département n° 8 de l'état-major général des forces armées de la République d'Arménie.

#### *Article 8. Financement de la coopération*

1. Le financement des activités de coopération respecte les règles suivantes :

1) La Partie visiteuse prend en charge et assume les frais :

- a) De déplacement en provenance et à destination du territoire de la Partie hôte ;
- b) D'assurance du personnel nécessaires, y compris d'assurance maladie et d'assurance blessures corporelles ;
- c) Correspondant aux documents requis par les autorités de l'État de la Partie hôte pour entrer sur son territoire et en sortir.

2) La partie hôte prend en charge et assume les frais :

- a) De nourriture et de logement ;
- b) De transport inhérents au programme de la visite.

2. En cas d'urgence, la Partie hôte fournira au personnel civil et militaire de la Partie visiteuse des soins médicaux et dentaires. La Partie visiteuse remboursera les coûts de ces soins à la Partie hôte dans les 30 jours suivant la réception des pièces justificatives.

3. Les Parties peuvent convenir d'autres principes financiers que ceux qui sont mentionnés au paragraphe 1, par des accords distincts et des protocoles additionnels.

4. Les dispositions financières relatives aux études suivies au sein d'établissements d'enseignement militaire ou d'académies militaires, ainsi que celles portant sur la conduite d'exercices militaires, de formations et d'opérations de maintien de la paix sont définies dans des accords séparés.

*Article 9. Organes d'État habilités*

Les organes d'État habilités des Parties chargés de la mise en œuvre du présent Accord sont :

- Pour la Partie polonaise : le Ministère de la Défense nationale, le Ministère de l'économie et du travail ;
- Pour la Partie arménienne : le Ministère de la Défense.

*Article 10. Litiges*

Les litiges opposant les Parties concernant l'interprétation ou l'application de cet Accord sont résolus exclusivement par la voie de la consultation entre les Parties.

*Article 11. Dispositions finales*

1. Le présent Accord entre en vigueur à la date de réception de la dernière notification écrite, par laquelle les Parties s'informent mutuellement par voie diplomatique de l'exécution des procédures prévues par la législation nationale pour son entrée en vigueur.

2. Le présent Accord est conclu pour une période indéterminée. Il peut être dénoncé par chacune des Parties moyennant notification. Dans ce cas, l'Accord expire six mois après la date de notification.

3. Le présent Accord peut être modifié par consentement mutuel des Parties, sous forme de protocoles écrits, qui feront partie intégrante du présent Accord et entreront en vigueur conformément aux dispositions du présent Article.

FAIT à Varsovie le 6 septembre 2004 en deux originaux, chacun en langues polonoise, arménienne et anglaise, tous les textes faisant également foi. En cas de divergence d'interprétation, le texte anglais prévaudra.

Pour le Gouvernement de la République de Pologne :

Pour le Gouvernement de la République d'Arménie :